EUROOPAN PARLAMENTTI

2004 *2009*

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

VÄLIAIKAINEN
2005/0035(CNS)

10.2.2006

*

MIETINTÖLUONNOS

ehdotuksesta neuvoston päätökseksi rikosten ehkäisemistä ja torjuntaa koskevan erityisohjelman perustamisesta vuosiksi 2007–2013 – Turvallisuutta ja vapauksien suojelua koskeva yleisohjelma
(KOM(2005)0124 – C6-0242/2005 – 2005/0035(CNS))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Romano Maria La Russa

Lainsäädäntömenettelyistä käytettävät symbolit

*	Kuulemismenettely *yksinkertainen enemmistö*
**I	Yhteistoimintamenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
**II	Yhteistoimintamenettely (toinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi*
***	Hyväksyntämenettely *parlamentin jäsenten enemmistö lukuun ottamatta EY-sopimuksen 105, 107, 161 ja 300 artiklassa ja EU-sopimuksen 7 artiklassa tarkoitettuja tapauksia*
***I	Yhteispäätösmenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
***II	Yhteispäätösmenettely (toinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi*
***III	Yhteispäätösmenettely (kolmas käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen tekstin hyväksymiseksi*

(Ilmoitettu menettely perustuu komission esittämään oikeusperustaan.)

Tarkistukset säädösehdotukseen

Parlamentin tarkistukset merkitään ***lihavoidulla kursiivilla***. Pelkkää *kursivointia* käytetään kiinnittämään asiasta vastaavien yksiköiden huomio sellaisiin säädösehdotuksen osiin, jotka ehdotetaan korjattavaksi lopullisessa tekstissä (esimerkiksi selvästi virheelliset tai kyseisestä kieliversiosta pois jääneet kohdat). Korjausehdotusten hyväksymisestä päättävät asiasta vastaavat yksiköt.

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5

PERUSTELUT.....13

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

ehdotuksesta neuvoston päätökseksi rikosten ehkäisemistä ja torjuntaa koskevan erityisohjelman perustamisesta vuosiksi 2007–2013 – Turvallisuutta ja vapauksien suojelua koskeva yleisohjelma
(KOM(2005)0124 – C6-0242/2005 – 2005/0035(CNS))

(Kuulemismenettely)

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon komission ehdotuksen neuvostolle (KOM(2005)0124)[1],

– ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 34 artiklan 2 kohdan c alakohdan,

– ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 39 artiklan 1 kohdan, jonka mukaisesti neuvosto on kuullut parlamenttia (C6-0242/2005),

– ottaa huomioon työjärjestyksen 93 ja 51 artiklan,

– ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön ja budjettivaliokunnan lausunnon (A6-0000/2006),

1. hyväksyy komission ehdotuksen sellaisena kuin se on tarkistettuna;

2. pyytää komissiota muuttamaan ehdotustaan vastaavasti EY:n perustamissopimuksen 250 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

3. pyytää neuvostoa ilmoittamaan parlamentille, jos se aikoo poiketa parlamentin hyväksymästä sanamuodosta;

4. pyytää tulla kuulluksi uudelleen, jos neuvosto aikoo tehdä huomattavia muutoksia komission ehdotukseen;

5. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle.

Komission teksti	Parlamentin tarkistukset

Tarkistus 1
Johdanto-osan 1 kappale

(1) Unionin tavoite antaa kansalaisille korkeatasoinen suoja vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella saavutetaan Euroopan unionista tehdyn	(1) Unionin ***ensisijainen*** tavoite antaa kansalaisille korkeatasoinen suoja vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella saavutetaan Euroopan unionista

[1] Ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä.

sopimuksen 2 artiklan neljännen luetelmakohdan ja 29 artiklan mukaan ehkäisemällä ja torjumalla järjestäytynyttä ja muuta rikollisuutta.	tehdyn sopimuksen 2 artiklan neljännen luetelmakohdan ja 29 artiklan mukaan ehkäisemällä ja torjumalla järjestäytynyttä ja muuta rikollisuutta.

Perustelu

Tekstissä on syytä tehdä selväksi, että unioni pitää turvallisuutta – ja siten myös kaikentyyppisen rikollisuuden torjuntaa – ensisijaisen tärkeänä pyrkiessään luomaan todellisen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen.

Tarkistus 2
Johdanto-osan 5 kappale

(5) On tarpeen laajentaa mahdollisuuksia rahoittaa rikosten ehkäisemiseen ja torjuntaan tähtääviä toimenpiteitä ***ja*** tarkistaa rahoitusta koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä vaikuttavuuden, kustannustehokkuuden ja läpinäkyvyyden varmistamiseksi.	On tarpeen laajentaa mahdollisuuksia rahoittaa rikosten ehkäisemiseen ja torjuntaan tähtääviä toimenpiteitä***: on pyrittävä erityisesti toimivaltaisten yksiköiden optimaaliseen hyödyntämiseen soveltamalla lähestymistapaa, jossa keskitytään voimavarojen kehittämiseen ja välittömästi toimintavalmiisiin näkökohtiin. Käsillä olevan ohjelman määräysten ansiosta on lisäksi oltava mahdollista*** tarkistaa rahoitusta koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä vaikuttavuuden, kustannustehokkuuden ja läpinäkyvyyden varmistamiseksi

Perustelu

Ohjelman edeltäjä AGIS paransi rikollisuuden torjunnasta vastaavien viranomaisten keskinäistä tuntemusta ja yhteistyötä. Käsillä olevassa ohjelmassa mainittuun yhteistyöhön on saatava liitettyä välittömästi toimintavalmis ulottuvuus.

Tarkistus 3
Johdanto-osan 9 kappale

(9) Koska suunnitellun toiminnan tavoitteita, erityisesti järjestäytyneen ja valtioiden rajat ylittävän rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa, ei voida	(9) Koska suunnitellun toiminnan tavoitteita, erityisesti järjestäytyneen ja valtioiden rajat ylittävän rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa, ei voida

riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan ne ***voidaan*** toiminnan laajuuden ja vaikutusten takia ***toteuttaa paremmin*** unionin ***tasolla***, unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä päätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.	riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan ne ***edellyttävät*** toiminnan laajuuden ja vaikutusten takia unionin ***tason toimintaa***, unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä päätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Perustelu

Tarkistuksella todetaan toissijaisuusperiaatteen soveltaminen.

Tarkistus 4
3 artiklan 2 kohdan a alakohta

(a) edistää ja kehittää koordinointia, yhteistyötä ja keskinäistä ymmärtämystä lainvalvontaviranomaisten ja muiden kansallisten viranomaisten sekä asianomaisten EU:n elinten välillä;	(a) edistää ja kehittää koordinointia, yhteistyötä ja keskinäistä ymmärtämystä lainvalvontaviranomaisten ja muiden kansallisten viranomaisten***, paikallisten viranomaisten*** sekä asianomaisten EU:n elinten välillä ***pyrkimällä järkeistämään niiden ponnisteluja, parantamaan yhteistoimintakykyä ja kannustamaan niitä hyödyntämään entistä enemmän Europolin koordinoimia yhteisiä tutkintaryhmiä sekä CEPOLin ja Europolin yhteistyön tuloksena toteutettuja terrorismin torjuntaan liittyviä koulutus- ja tiedotustoimia***;

Perustelu

Jos ohjelmassa halutaan painottaa toimintavalmiutta, paikalliset viranomaiset on otettava mukaan, yhteisten ryhmien käytöstä tutkinnassa ja lainvalvonnassa on tehtävä yleinen käytäntö ja terrorismin torjunnasta on järjestettävä erityiskoulutusta.

Tarkistus 5
3 artiklan 2 kohdan b alakohta

(b) tukea, edistää ja kehittää horisontaalisia	(b) tukea, edistää ja kehittää horisontaalisia

menetelmiä ja välineitä, joita tarvitaan rikosten ehkäisemisen ja torjunnan strategioissa, eli esimerkiksi julkis- ja yksityissektorin kumppanuudet, rikosten ehkäisemisen parhaat käytännöt, vertailukelpoiset tilastot ja soveltava rikollisuuden tutkimus***, ja***	menetelmiä ja välineitä ***sekä standardoituja menettelyitä***, joita tarvitaan rikosten ehkäisemisen ja torjunnan strategioissa, eli esimerkiksi julkis- ja yksityissektorin kumppanuudet ***(joissa on noudatettava tiukasti kaikkia nykyisiä ja tulevia normeja tietojen säilyttämisen ja tietosuojan kaltaisilla aroilla aloilla)***, rikosten ehkäisemisen parhaat käytännöt, vertailukelpoiset tilastot ja soveltava rikollisuuden tutkimus***, eritoten perustamalla itsenäinen vertailevan arvioinnin (benchmarking) väline;***

Perustelu

Menettelyjen standardointi ja tarkoituksenmukaisen tilastointivälineen perustaminen rikollisuuden tutkimuksen käyttöön ovat kaksi ohjelman keskeisintä aspektia. Samoin välttämättömissä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksissa on ennalta varauduttava kritiikkiin ja noudatettava voimassa olevia säännöksiä perusoikeuksien ja yksityisyyden kunnioittamiseen liittyvissä aroissa asioissa.

Tarkistus 6
3 artiklan 2 kohdan c alakohta

(c) edistää ja kehittää parhaita käytäntöjä rikosten uhrien ja todistajien suojelua varten***.***	(c) edistää ja kehittää parhaita käytäntöjä rikosten uhrien ja todistajien suojelua varten***, erityisesti panemalla alulle sellaisen pysyvän korvausrahaston perustamisen, joka täydentää jäsenvaltioiden järjestelmiä ja takaa yhdenmukaisen suojan ja korvauksien vähimmäistason, ja***

Perustelu

Uhreille ja heidän perheilleen maksettavien korvauksien sekä todistajien suojelun on oltava kattavampia kuin jäsenvaltioiden kirjavat nykykäytännöt. Mainitun kaltainen rahasto edistäisi solidaarisuutta uhreja kohtaan ja tehostaisi poliisi- ja oikeusviranomaisten työtä lieventämällä todistajiin kohdistuvia paineita.

Tarkistus 7
3 artiklan 2 kohdan c a alakohta (uusi)

	(c a) edistää kansalaisten osallistumista hankkeissa, joissa se on mahdollista, ja

tukea aloitteita, jotka perustuvat kansalaisyhteiskunnan ja sen toimijoiden aktiiviseen toimintaan yleisen turvallisuuden parantamiseksi.

Perustelu

Kansalaisten saaminen mukaan kaikentyyppisen rikollisuuden ja erityisesti terrorismin torjuntaan on asetettava ohjelman tavoitteeksi, koska heidän osallistumisensa – joka on osa pitkän aikavälin ehkäisytoimia – auttaa löytämään asianmukaisen ja tasapainoisen toimintatavan. Siitä olisi tehtävä kiinteä osa jäsenvaltioiden tämän alan toimintalinjojen määrittelyä ja täytäntöönpanoa.

Tarkistus 8
3 artiklan 3 kohta

3. Tämä ohjelma ei kata oikeudellista yhteistyötä. Sen perusteella voidaan kuitenkin toteuttaa toimia, joiden tavoitteena on oikeus- ja lainvalvontaviranomaisten välinen yhteistyö.	3. Tämä ohjelma ei kata oikeudellista yhteistyötä. Sen perusteella voidaan kuitenkin toteuttaa toimia, joiden tavoitteena on oikeus- ja lainvalvontaviranomaisten välinen yhteistyö***, eritoten tarjoamalla Europolin ja Eurojustin yhteistyön puitteissa käyttöön pysyvä kiireellistä oikeusapua antava yksikkö, jonka tehtävänä on arvioida sen käsiteltäväksi annetun asian taustan perusteella, mikä olisi asianmukainen oikeusperusta poliisi- ja/tai turvallisuusviranomaisten toimien jatkamiselle laillisesti***.

Perustelu

Usein poliisille ja jäsenvaltioiden muille turvallisuusyksiköille myönnetty takaa-ajo-oikeus jää näennäiseksi, koska vallitsee epävarmuus oikeusperustasta, joka oikeuttaisi toiminnan jatkamisen valtion rajojen yli. Mainitulla oikeusavulla voitaisiin laajentaa toimintamahdollisuuksia ja rajoittaa jälkikäteen muotovirheen tai oikeusperustan puutteen perusteella tehtyjen kumoamispäätösten määrää.

Tarkistus 9
7 artiklan 3 a kohta (uusi)

	3 a. Komissio yksinkertaistaa menettelyjä mahdollisimman paljon ja varmistaa, että ohjelman mukaiset ehdotuspyynnöt eivät aiheuta liiallista hallinnollista taakkaa ehdotettujen hankkeiden vetäjille. Ehdotuspyyntö voidaan tarvittaessa järjestää kahdessa vaiheessa, joista ensimmäisessä edellytetään vain niiden tietojen toimittamista, jotka ovat välttämättömiä hankkeen asianmukaiseksi arvioimiseksi.

Perustelu

Ohjelman monimutkaisuus tai hallinnon raskaus ei saa johtaa hyvistä aikeista luopumiseen. Menettelyjen yksinkertaistaminen on yksi onnistumisen ehdoista.

Tarkistus 10
14 artiklan 2 kohta

2. Komissio varmistaa, että ulkopuolinen riippumaton taho arvioi ohjelman säännöllisesti.	2. Komissio varmistaa, että ulkopuolinen riippumaton taho arvioi ohjelman säännöllisesti. ***Se myös vaihtaa säännöllisesti näkemyksiä ohjelman tuensaajien kanssa ohjelman suunnittelusta, täytäntöönpanosta ja seurannasta.***

Perustelu

Säännöllinen tietojenvaihto tuensaajien kanssa on välttämätöntä ohjelman kehittämiseksi, sillä se mahdollistaa ohjelman mukauttamisen todellisuuteen, jonka tuensaajat tuntevat.

Tarkistus 11
14 artiklan 3 kohdan johdantokappale ja -a alakohta (uusi)

3. Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ***ja*** neuvostolle***:***	3. Komissio toimittaa Euroopan parlamentille***,*** neuvostolle***, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle sekä jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille***
	-a) suppean vuosikertomuksen, johon

sisältyvät erityisesti tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida määrällisesti ohjelman onnistuneisuutta;

Perustelu

Asiakirjat on toimitettava myös alueiden komitealle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle. Euroopan parlamentti ei myöskään voi odottaa kolmea ja puolta vuotta ennen kuin saa ensimmäisen käsityksen ohjelman tuloksista. Se tarvitsee osoittimia, jotka auttavat sitä harjoittamaan moitteettomasti jaettua lainsäädäntö- ja budjettivaltaansa sekä tarvittaessa suuntaamaan toiminnan uudelleen tulosten mukaan. Siksi on vaadittava suppeaa vuosikertomusta.

Tarkistus 12
14 a artikla (uusi)

14 a artikla

Yhdenvertainen kohtelu

Elimet, joille on myönnetty tästä ohjelmasta toiminta-avustus, voivat osallistua muiden ohjelmien ehdotuspyyntöihin, mutta ne eivät saa osakseen erityiskohtelua sellaisiin muihin organisaatioihin nähden, jotka saavat rahoitusta muusta kuin Euroopan unionin talousarviosta.

Perustelu

Palautetaan mieliin yhdenvertaisen kohtelun periaate.

Tarkistus 13
14 b artikla (uusi)

14 b artikla

Rahoituksen julkisuus

Kaikkien tästä ohjelmasta tukea saavien organisaatioiden, yhdistysten tai toimien on varmistettava Euroopan unionin myöntämälle tuelle tietty julkisuus.

Komissio laatii rahoitustuen näkyvyyden varmistamista koskevat yksityiskohtaiset suuntaviivat.

Perustelu

EU:n antamasta rahoitustuesta on tiedotettava julkisuuteen aina, kun mahdollista. Tämänkaltainen mainonta on tarpeen pelkästään avoimuudenkin vuoksi, mutta välttämätöntä etenkin pyrittäessä lisäämään tietoisuutta unionin työstä. Komission jo laatimat suuntaviivat voivat toimia esimerkkinä.

Tarkistus 14
14 c artikla (uusi)

14 c artikla

Tulosten levittäminen

Tulosten levittämisen helpottamiseksi tästä ohjelmasta rahoitetuissa hankkeissa kehitetyt välineet – eritoten tilastolliset ja rikollisuuden tutkimukseen liittyvät – annetaan sähköisessä muodossa ilmaiseksi suuren yleisön käyttöön.

Perustelu

Tämänkaltainen määräys mahdollistaisi tulosten levittämisen laajemmalle ja korostaisi ohjelman yleishyödyllistä luonnetta.

PERUSTELUT

Tampereen ja Haagin huippukokouksissa ilmi tuotujen huolenaiheiden perusteella komissio asetti yhdeksi vuosien 2007–2013 rahoitusnäkymiä koskevaksi prioriteetikseen nostaa turvallisuus Euroopan unionissa niin erinomaiselle tasolle, että siitä tulee yksi Euroopan kansalaisuuden kantavista voimista. Työsarkaa riittää, sillä Euroopan turvallisuusympäristöä leimaa riskien ja uhkien lisääntyminen, vaikkeivät ne olekaan aikaisempaa näkyvämpiä.

Rikollisiin tarkoituksiin käytetyn tekniikan kehitys ja rajojen avautuminen siinä määrin, että ne rajoittavat kulkua enää vain poliisin näkökulmasta, tekee välttämättömäksi tehostaa poliisi- ja turvallisuusviranomaisten yhteistyötä, jotta järjestelmän heikkouksia – aineellisia, teknisiä, oikeudellisia tai hallinnollisia – voidaan vähentää. Tiivistetyn yhteistyön voi perustellusti odottaa johtavan ponnistelujen järkeistymiseen, hajanaisuuden ja päällekkäisyyden vähentymiseen, menettelyjen standardoimiseen mahdollisuuksien rajoissa sekä usein vielä kangertelevan yhteistoimintakyvyn paranemiseen.

Nämä ovat rikosten ehkäisemistä ja torjuntaa koskevan erityisohjelman tärkeimmät tavoitteet, ja terrorismin uhan torjunta on siinä asetettu etusijalle. Eurooppalaisiin kohteisiin Euroopan mantereella (tässä tarkoitetaan luonnollisesti pommi-iskuja Madridin ja Lontoon julkiseen liikenteeseen) ja myös sen ulkopuolella (esimerkiksi Casablancassa) kohdistettujen terrori-iskujen raskaat inhimilliset ja aineelliset menetykset ovat nostamassa terrorismin torjunnan Euroopan kansalaisten suojelun kannalta välttämättömäksi muodostuneen yhteistyön vertauskuvaksi.

Euroopan unioni on jo aikaisessa vaiheessa alkanut panostaa alan toimiin tekemällä paitsi poliisiyhteistyötä, myös oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa erilaisten ohjelmien kautta (*rikosoikeuden alan Grotius-ohjelma*, *OISIN*, *STOP*, *Falcone* ja *Hippokrates*), jotka tammikuusta 2003 alkaen yhdistettiin AGIS-puiteohjelmaksi. Viimeksi mainittu oli suuri menestys – vuonna 2004 rahoitusta voitiin myöntää vain hieman yli kolmannekselle ehdotetuista hankkeista – ja paransi merkittävästi eri elinten ja kansallisten viranomaisten keskinäistä ymmärtämystä. Siksi ei olekaan yllättävää, että komissio on halunnut rikosoikeuden alan erityisohjelmissa ja käsillä olevassa ohjelmassa jatkaa kaikkia AGIS-ohjelmassa tarjottuja mahdollisuuksia lisäämällä niihin joitain uusia painotuksia, joilla pyritään optimoimaan toimivaltaisten yksiköiden hyödyntäminen soveltamalla lähestymistapaa, jossa keskitytään voimavarojen kehittämiseen (*capacity building*) ja välittömästi toimintavalmiisiin näkökohtiin: tietojenvaihdon parantaminen (uusien teknologioiden avulla), tietokantojen indeksointi ja yhteentoimivuus, suojatun tietoliikenteen tekniikka ja menetelmät sekä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien kehittäminen ovat erityistavoitteita, joita tässä mietinnössä pyritään edistämään.

Vaikka komission ehdotuksen rakenne onkin kokonaisuudessaan hyväksyttävä, tämän mietinnön ehdotuksilla halutaan kuitenkin korjata tiettyjä puutteita, kehittää asiaankuuluvaa synergiaa ja asettaa tiettyjä rajoituksia.

Ehdotuksen puutteet

Ohjelmassa olisi tuotava voimakkaammin esiin kansalaisten osallistumisen ja inhimillisen ulottuvuuden käsitteet:

– Ensiksi mainitun osalta olisi joka hankkeessa, jossa se on mahdollista, edistettävä kansalaisten osallistumista kaikentyyppisen rikollisuuden ja erityisesti terrorismin torjuntaan. Vaikuttaisi todella toivottavalta tukea aloitteita, jotka perustuvat kansalaisyhteiskunnan ja sen toimijoiden aktiiviseen toimintaan yleisen turvallisuuden hyväksi. Kansalaisten osallistuminen – joka on osa pitkän aikavälin ehkäisytoimia – auttaa löytämään asianmukaisen ja tasapainoisen toimintatavan. Siitä olisi tehtävä kiinteä osa jäsenvaltioiden tämän alan toimintalinjojen määrittelyä ja täytäntöönpanoa. Siksi on huolehdittava paikallisviranomaisten tiiviimmästä osallistumisesta, sillä ne muodostavat usein välitason, jolla kehitellään ja testataan tapoja reagoida kentällä rikollisuuden uhkaan.

– Inhimillisen ulottuvuuden osalta olisi tuotava selkeästi esiin päättäväisyys suojella todistajia ja rikosten uhreja, jälleen eritoten terroristi-iskujen yhteydessä. Paitsi että uhreille ja heidän perheilleen luonnollisesti annetaan lääkintä-, sosiaali- ja psykologista apua, olisi päätettävä pysyvän korvausrahaston perustamisesta, joka konkretisoisi usein kovin epäkonkreettiseksi jäävän solidaarisuuden, täydentäisi jäsenvaltioiden erilaisia järjestelmiä ja niiden puutteita sekä takaisi yhdenmukaisen suojan ja korvauksien vähimmäistason EU:ssa.

AGIS-ohjelmasta saatujen kokemusten perusteella olisi myös hyvä jatkaa menettelyjen yksinkertaistamista, jotta myös muodollisten ja/tai hallinnollisten hankaluuksien vuoksi toteuttamatta jääneet hankkeet saataisiin käyntiin.

Synergian kehittäminen

Jotkut ohjelman tavoitteista olisi helpompi saavuttaa, jos saataisiin aikaan tai varmemmin toteutettua todellinen tiettyjen yhteisön elinten työskentelyn ja voimavarojen synergia.

– Tilastointiin liittyviä tavoitteita – rikollisuuden tutkimukseen liittyvä ohjelma ja yhteinen tietokanta, itsenäisen välineen perustaminen parhaiden käytäntöjen vertailevaa arviointia (*benchmarking*) varten jne. – hyödyttänee verkottuminen Eurostatin ja etenkin Europolin kanssa. Viimeksi mainittu laatii vuosittain järjestäytynyttä rikollisuutta koskevan uhkakuva-arvion OCTA:n, joka julkaistaan ensi kertaa keväällä 2006 ja jonka on määrä perustua vertailukelpoisten kansallisten tilastotietojen analyysiin.

– Europol-pöytäkirjat poliisiviraston osallistumisesta yhteisiin tutkintaryhmiin (EYVL C 312, 16.12.2002) ja viraston pyrkimyksestä keskittää Euroopan poliisiyhteistyö (nk. Tanskan pöytäkirja, EUVL C 2, 6.1.2004) käyvät vertailukohdista ja voivat muodostaa perustan käsillä olevan ohjelman aloitteille, joissa pyritään lujittamaan mainittuja yhteisiä tutkintaryhmiä, myös jäsenvaltioissa, jotka eivät vielä ole ratifioineet kyseisiä pöytäkirjoja. Nämä aloitteet edellyttävät myös Eurojustin osallistumista aina, kun asiassa vähänkään sivutaan oikeudellista ulottuvuutta.

– Ottaen huomion asian ensisijaisuuden, terrorismin torjuntaan liittyviä koulutus- ja tiedotustoimia koskeviin ehdotuksiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Ne on toteutettava pääosin CEPOLin ja Europolin yhteistyön tuloksena, ja toimintastrategioiden on perustuttava muun muassa järjestäytynyttä rikollisuutta koskevaan uhkakuva-arvioon.

– Lopuksi, jotta Euroopan poliisiviranomaisten toimintaan saataisiin jatkuvuutta yli valtioiden rajojen, muun muassa takaa-ajon oikeuteen liittyen, Eurojustin ja Europolin

olisi yhteistyönsä puitteissa tarjottava käyttöön pysyvä kiireellistä oikeusapua antava yksikkö, jonka tehtävänä olisi arvioida sen käsiteltäväksi annetun asian taustan perusteella, mikä olisi asianmukainen oikeusperusta toimien jatkamiselle laillisesti.

Asetettavat rajoitukset

Esittelijä on jo edellä puoltanut kansalaisten osallistumista, joka on erittäin perusteltua pyrittäessä löytämään kokonaisvaltaisia ratkaisuja turvallisuusongelmiin. Samoin esittelijä pitää välttämättömänä lujittaa julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia aloilla, joilla teknisen tietämyksen välttämättömyys edellyttää sellaisten eri toimijoiden yhteistyötä, joiden ensisijaisina tavoitteina ei ole järjestyksenpito tai rikollisuudentorjunta (videovalvonta, puhelin- ja Internet-liikenteen valvonta, tietoverkkorikollisuuden torjunta jne.). Ohjelman kattamien kumppanuuksien ala on kuitenkin rajattava tarkasti, jotta ne eivät edistäisi vastuun siirtämistä turvallisuusasioissa julkiselta yksityiselle sektorille.

Tämän huomion taustalla on kansalaisvapauksien valiokunnan alinomaa korostama näkemys, että turvallisemman elinympäristön kehittämisessä on ehdottomasti kunnioitettava tiukasti unionin perusarvoja, joita ovat yksilön vapaudet, oikeus yksityisyyteen, oikeusvaltion periaate ja demokratia. Sen tähden näissä kumppanuuksissa – joiden kehittäminen sinänsä on toivottavaa – on noudatettava moitteettomasti voimassa olevia ja tulevaisuudessa säädettäviä normeja (tietojen säilyttämisen ja henkilötietojen suojan kaltaisissa aroissa asioissa) ja kolmannen pilarin uutta oikeudellista kehystä, joka on määrä hyväksyä vuoden 2006 kuluessa.

Tästä näkökulmasta esittelijä pitääkin parlamentaariselle ja erityisesti Euroopan parlamentin suorittamalle valvonnalle annettua roolia turhan näkymättömänä: valvonta on tehokasta vain, jos koko ohjelmasta laaditaan suppea vuosikertomus, ja siihen liitetään lauseke, jonka mukaan ohjelmaa tarkistetaan tulosten perusteella. Hankkeiden ja mainittujen tulosten levittäminen on myös ehdoton onnistumisen edellytys: sen piiriin on välttämättä sisällytettävä kansalliset parlamentit, jotka toimivat väliportaana unionin hankkeissa ja huolehtivat jäsenvaltioiden tiiviistä ja täydestä osallistumisesta yhteistyöhön.

Lopuksi on syytä muistuttaa, että rikosten ehkäisemistä ja torjuntaa koskevan erityisohjelman on jatkettava AGIS-ohjelman viitoittamalla tiellä ja kehitettävä Euroopan unionin eri toimivaltaisten yksiköiden keskinäistä koordinaatiota, yhteistyötä ja ymmärtämystä. Ohjelmassa on myös arvioitava Euroopan tasolla sovittujen lainsäädännöllisten ja poliittisten toimien täytäntöönpanoa ja tehokkuutta, ja sen ensisijaiset tavoitteet on asetettava uudelleen, jottei viestintäaspekti nielaise lähes kokonaan käytettävissä olevaa budjettia. Konferensseja, seminaareja ja muita koulutus- ja tietojenvaihtotoimia ei pidä täysin unohtaa, mutta niitä on täydennettävä kehittämällä ja edistämällä kentällä horisontaalisia rikostentorjunnan menetelmiä ja välineitä, jotta jäsenvaltioiden välisestä yhteistyöstä päästään eteenpäin vaiheeseen, jossa yksiköt ovat toimintavalmiimpia, ja jotta toiminta olisi kansalaisille näkyvämpää.